

dagsamling er endt, at tage det hele Spørgsmaal om Fæstevæsenet under nøieste og alvorligste Overveelse, men Ministeriet kan som Følge deraf ikke nu forud udtale sig om det Resultat eller de Bestemmelser eller Forslag, hvortil dets Behandling af Sagen vil føre det. — Særligt skal jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at Sagen ved det af den ærede Forespørger selv i denne Rigsdags-session indbragte Lovforslag til Afvikling af Fæstevæsenet og ved det Udfald, som denne Sag har faaet, ingenlunde er bleven lettere, — og den Tro, som næredes af flere, for ikke at sige noget mere end flere, at dette Lovforslag skulde føre — om ikke i denne Session til en endelig Lov, — saa dog til et væsentligt Bidrag til Sagens Løsning, — denne Tro er ved det Udfald, Sagen har faaet, ikke bleven bekræftet; det maa snarere siges, at den af den ærede Forespørger foreslaaede nye Vej, som forekom flere, deriblandt ogsaa mig — ganske uforbeholdent sagt —, at være den meest fremkommelige af dem, der hidtil ere bragte i Forslag til at klare dette Spørgsmaal, har idetmindste denne Gang, under de nuværende Forhold, ikke vist sig istand til at føre til det tilsigtede Maal. Naar den ærede Forespørger har indledet sin Forespørgsel med en almindelig Betragtning først over Fæstevæsenet i det Hele og dets historiske Udvikling og dernæst over den Stilling, som de enkelte Medlemmer af Ministeriet i denne Session have indtaget til dette Spørgsmaal, medens de sadde her — idetmindste de fleste af dem — som Medlemmer af dette Thing eller som Medlemmer af Landsstinget, saa skal jeg dog ikke lade mig friste til at følge ham i de Betragtninger, som her til kunne knyttes, og som han selv knyttede dertil; men jeg skal kun bemærke dette, at, saavidt den ærede Forespørger virkelig skulde være af den Mening, at Ministeriet, førend det dannede sig, havde om alle de Spørgsmaal, der stod som væsentlig brændende Spørgsmaal paa Dagsordenen, været istand til at

træffe en fuldstændig Overenskomst, saaledes at det kunde sige: det og det ville vi gjøre i det og det Tilfælde, og et Lovforslag med de og de Bestemmelser ville vi fremkomme med, sige dette med Hensyn til de forskjellige brændende Spørgsmaal, der for Diebliffet kunne foreligge med Hensyn til Reformen i de forskjellige Retninger, troer jeg at turde antage, at det ærede Medlem mere har anvendt denne Betragtning paa det nu omtalte Spørgsmaal for derved at antyde, hvor stærkt det ligger ham paa Sinde at faae dette Spørgsmaal klaret, end fordi han virkelig antog, at dette eller nogetsomhelst Ministerium vilde være istand til at løse en saadan Opgave. — Jeg erkender og indrømmer, — og det gjør Ministeriet ogsaa, — at Fæstespørgsmaalet er et Spørgsmaal, der har Krav paa en ganske særlig Opmærksomhed; men ved Siden af dette staaer der jo, som Alle bekiendt, Spørgsmaal, der vistnok have ligesaa stort Krav paa Løsning, og at et Ministerium, naar det skulde sammensættes, skulde i den Tid, som under Forhandlingerne om Sammensætningen dertil blev tilovers, være istand til at vedtage Bestemmelser om, hvorledes det vil stille sig med Hensyn til lige forskellige Spørgsmaal, naar disse komme under Lovgivningsmagtens Forhandling, troer jeg vil ved nærmere Betragtning vise sig er Noget, der ligger udenfor Mulighedernes Omraade. Jeg skal altsaa for Diebliffet nøies med den Udtalelse, som jeg her har givet, i Tillid til, at det efter den Stilling, som flere af Ministeriets nuværende Medlemmer have indtaget i denne Sag, og ogsaa i Henhold til de Udtalelser, som navnlig ere fremhævede af den ærede Forespørger selv, bestemt vil fremgaae, at der er en alvorlig Erkendelse hos Ministeriets Medlemmer af denne Sags Betydning og af, at det er værd og er nødvendigt at undergive den en yderligere Behandling, end Tilfældet i den senere Tid har været. Dette er en Erkendelse, som vil gjøre sig i den Grad stærkt gjældende, at man vil indsee, at Ministeriets Udtalelse her ikke er Noget,